

www.karunaduexams.com

ಗ್ರಾ ಪಂ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಗ್ರೇಡ್-1 (ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ-1)

www.karunaduexams.com

ಆತ್ಮೀಯ ಓದುಗರೇ,

ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ/ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಗ್ರೇಡ್-1 ಹುದ್ದೆಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆ ಸಲುವಾಗಿ ಕರುನಾಡುವಿಗ್ನಾಂ ತಂದ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ಬಗ್ಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ. ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುವುದು.

ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನ ವ್ಯಾಕರಣದ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೇ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದು, ಬರೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆಗಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಕಲಿಯುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ವ್ಯಾಕರಣವದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ. [ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುವುದು]

ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆ

ವರ್ಣಮಾಲೆ: ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ವರ್ಣಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ 49 ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ವರ್ಣಮಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ವರಗಳು, ವ್ಯಂಜನಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಗವಾಹಕಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸ್ವರಗಳು: ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸ್ವರಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ: ಅ ಆ ಇ ಈ ಉ ಊ ಋ ಎ ಏ ಐ ಒ ಓ ಔ ಒಟ್ಟು ಸ್ವರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 13. ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹ್ರಸ್ವ ಸ್ವರ, ದೀರ್ಘ ಸ್ವರ ಮತ್ತು ಫಲಿತ ಸ್ವರವೆಂದು ಮೂರು ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಹ್ರಸ್ವ ಸ್ವರ: ಒಂದು ಮಾತ್ರೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರ ಅಕ್ಷರಗಳು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಆರು ಹ್ರಸ್ವ ಸ್ವರಗಳಿವೆ. ಉದಾ: ಅ ಇ ಉ ಋ ಎ ಒ.
- ದೀರ್ಘ ಸ್ವರ: ಎರಡು ಮಾತ್ರೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ದೀರ್ಘ ಸ್ವರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ಒಟ್ಟು 7 ದೀರ್ಘಸ್ವರಗಳಿವೆ. ಉದಾ: ಆ ಈ ಉ ಏ ಓ ಐ ಔ
- ಫಲಿತ ಸ್ವರ: ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಫಲಿತ ಸ್ವರ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಕರೆಯುವಾಗ ಫಲಿತ ಸ್ವರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ಅಮ್ರಾ, ಅಕ್ಕಾ ಕ್+ಅ, ಮ್+ಅ.

ಸಂಧ್ಯಾಕ್ಷರಗಳು: 4 ವರ್ಣಗಳಾದ ಏ, ಐ, ಒ, ಔ ಸಂಧ್ಯಾಕ್ಷರಗಳಾಗಿವೆ.

ವ್ಯಂಜನಗಳು: ಸ್ವರಗಳಿಂದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಲಾಗುವ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ವ್ಯಂಜನಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ವರ್ಣಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ ಯಿಂದ ೪ ವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು 34 ಅಕ್ಷರಗಳಿದ್ದು, ಇವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಂಜನಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯಂಜನಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನ ಮತ್ತು ಅವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನವೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು: ಸ್ವರಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಮಾತ್ರಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಗುಣಿತಾಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು 25 ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಉದಾ: ಕ ವರ್ಗ - ಕ ಖ ಗ ಘ ಙ, ಚ ವರ್ಗ - ಚ ಛ ಜ ಝ ಇ, ಟ ವರ್ಗ - ಟ ಠ ಡ ಢ ಣ, ತ ವರ್ಗ - ತ ಥ ದ ಧ ನ, ಪ ವರ್ಗ - ಪ ಫ ಬ ಭ ಮ.

ಗ್ರಾ ಪಂ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಗ್ರೇಡ್-1 (ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ-1)

- ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮೂರು ವಿಧಗಳಾಗಿ ಅಂದರೆ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರಗಳು, ಮಹಾ ಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರಗಳು ಮತ್ತು ಅನುನಾಸಿಕಾಕ್ಷರಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಅಲ್ಪ ಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರಗಳು(10): ಕಡಿಮೆ ಉಸಿರಿನಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಕಾಗುಣಿತಾಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರಗಳು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆ ಕ, ಚ, ಟ, ತ, ಪ, ಗ, ಜ, ಡ, ದ, ಬ.
- ಮಹಾ ಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರಗಳು(10): ಹೆಚ್ಚು ಉಸಿರಿನಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಮಹಾ ಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರಗಳು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆ ಖ, ಛ, ಠ, ಡ, ಘ, ಞ, ಝ, ಞ, ಞ, ಭ.
- ಅನುನಾಸಿಕಾಕ್ಷರಗಳು (5): ಮೂಗಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಅನುನಾಸಿಕಾಕ್ಷರಗಳು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆ ಙ, ಞ, ಣ, ನ, ಮ.

ಅವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು: ಯಾವುದೇ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿರದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಅವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆ ಯ, ರ, ಲ, ವ, ಶ, ಷ, ಸ, ಹ, ಳ. ಒಟ್ಟು 9 ಅಕ್ಷರಗಳು

ಯೋಗವಾಹಕಗಳು: ಅಂ ಅಃ ಗಳನ್ನು ಯೋಗವಾಹಕಗಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಯೋಗವಾಹಕಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಎರಡು ವಿಧಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಅನುಸ್ವಾರ (ಂ) ಮತ್ತು ವಿಸರ್ಗ (ಃ)

ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ: ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪದದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಂಜನಗಳು ಒಂದರ ನಂತರ ಒಂದು ಬಂದು ಅವುಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸ್ವರ ಬಂದರೆ ಅಂತಹ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ/ಒತ್ತಕ್ಷರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಸಜಾತೀಯ ಮತ್ತು ವಿಜಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ.

- ಸಜಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ: ಒಂದು ವ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ ಅದೇ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರ ಸೇರಿದರೆ ಅದು ಸಜಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ. ಉದಾಹರಣೆ: ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ, ಅಕ್ಕ, ಹಗ್ಗ
- ವಿಜಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ: ಒಂದು ವ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರ ಸೇರಿದರೆ ಅದು ವಿಜಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ. ಉದಾಹರಣೆ: ಅಗ್ನಿ, ಪುಸ್ತಕ, ಶಬ್ದ

ಸಂಧಿಗಳು

ಸಂಧಿ ಎಂದರೆ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಣಗಳ ನಡುವೆ ಕಾಲವಿಳಂಬವಿಲ್ಲದಂತೆ ಕೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಧಿ ಎನ್ನಲಾಗುವುದು. ಸಂಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಎರಡು ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದು ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಸ್ವರ ಸಂಧಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿ. ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಸ್ವರ ಸಂಧಿ: ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ಸ್ವರ ಬಂದು ಸಂಧಿಯಾದರೆ ಅದು ಸ್ವರ ಸಂಧಿ. ಉದಾಹರಣೆ ಉರನ್ನು=ಉರು + ಅನ್ನು
- ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿ: ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ವ್ಯಂಜನ ಅಥವಾ ವ್ಯಂಜನದ ಮುಂದೆ ವ್ಯಂಜನ ಬಂದರೆ ಅದು ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿ. ಉದಾಹರಣೆ: ಮಳೆಗಾಲ= ಮಳೆ+ಗಾಲ, ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ=ಬೆಟ್ಟ+ ತಾವರೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿ: ಲೋಪ ಸಂಧಿ, ಆಗಮ ಸಂಧಿ, ಆದೇಶ ಸಂಧಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಭಾವ ಸಂಧಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿಯಾಗಿವೆ.

- ಲೋಪ ಸಂಧಿ: ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ಸ್ವರವು ಬಂದು ಸಂಧಿಯಾಗುವಾಗ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವರವು ಅರ್ಧವು ಕೆಡದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಲೋಪವಾಗುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಲೋಪ ಸಂಧಿ ಎಂದು ಹೆಸರು
- ಉದಾ: ಉರನ್ನು- ಉರು+ ಅನ್ನು (ಉ ಕಾರ ಲೋಪ), ಅವರೆಲ್ಲ- ಅವರು+ಎಲ್ಲ (ಎ ಕಾರ ಲೋಪ), ಹಣದಾಸೆ - ಹಣದ + ಆಸೆ (ಅ ಕಾರ ಲೋಪ), ನಿನಗಲ್ಲದೆ - ನಿನಗೆ + ಅಲ್ಲದೆ (ಎ ಕಾರ ಲೋಪ), ಅಲ್ಲೊಂದು - ಅಲ್ಲಿ + ಒಂದು (ಇ ಕಾರ ಲೋಪ), ಉರಲ್ಲಿ - ಉರು + ಅಲ್ಲಿ (ಉ ಕಾರ ಲೋಪ).
- ಆಗಮ ಸಂಧಿ: ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ಸ್ವರವು ಬಂದು ಲೋಪಸಂಧಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅರ್ಧವು ಕೆಡುವಂತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಎರಡು ಸ್ವರಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ "ಯ" ಕಾರವನ್ನೂ ಅಥವಾ "ವ" ಕಾರವನ್ನೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ ಇದಕ್ಕೆ ಆಗಮ ಸಂಧಿ ಎನ್ನುವರು. ಆಗಮ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಯ ಕಾರ ಮತ್ತು ವ ಕಾರ ಸಂಧಿ ಎಂಬ ವಿಧಗಳಿವೆ.
- ಉದಾ (ಯ ಕಾರ): ಮನೆಯಿಂದ= ಮನೆ + ಇಂದ, ಮಗುವನ್ನು= ಮಗು + ವನ್ನು, ಕೆರೆಯನ್ನು = ಕೆರೆ + ಅನ್ನು ಕಾಯದೆ = ಕಾ + ಅದೆ.
- ಉದಾ (ವ ಕಾರ): ಮಗುವಿಗೆ= ಮಗು + ಇಗೆ, ಹೂವಿದು= ಹೂ + ಇದು, ಗೋವಿಗೆ= ಗೋ + ಇಗೆ.
- ಆದೇಶ ಸಂಧಿ: ಸಂಧಿ ವೇಳೆ ಒಂದು ವ್ಯಂಜನದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ವ್ಯಂಜನ ಬಂದರೆ ಅದು ಆದೇಶ ಸಂಧಿ ಉದಾಹರಣೆ: ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ=ಬೆಟ್ಟ+ ತಾವರೆ, ಮಳೆಗಾಲ=ಮಳೆ+ಕಾಲ
- ಪ್ರಕೃತಿ ಭಾವ ಸಂಧಿ: ಸಂಧಿ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಭಾವ ಸಂಧಿ ಎನ್ನಲಾಗುವುದು. ಉದಾಹರಣೆ: ಅಪ್ಪ ಇಲ್ಲಿ ಬಾ, ಅಣ್ಣ ಓಡಿಬಾ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಗಳ ವಿಧಗಳು: ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ವರ ಸಂಧಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ವರ ಸಂಧಿ: ಸವರ್ಣ ದೀರ್ಘ ಸಂಧಿ, ಗುಣ ಸಂಧಿ, ವೃದ್ಧಿ ಸಂಧಿ ಮತ್ತು ಯಣ್ ಸಂಧಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ವರ ಸಂಧಿಯಾಗಿವೆ.

- ಸವರ್ಣ ದೀರ್ಘ ಸಂಧಿ: ಪೂರ್ವಪದದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅ, ಆ, ಇ, ಈ, ಉ, ಊ ಸ್ವರಗಳಿದ್ದು, ಉತ್ತರ ಪದದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಸ್ವರಗಳು ಬಂದರೆ ಅವೆರಡರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ದೀರ್ಘ ಸ್ವರವು ಆದೇಶವಾಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸವರ್ಣದೀರ್ಘ ಸಂಧಿ ಎನ್ನುವರು. ಉದಾ: ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ= ವಿದ್ಯಾ + ಅಭ್ಯಾಸ, ಗಿರೀಶ = ಗಿರಿ + ಈಶ, ಗುರೂಪೇಶ= ಗುರು + ಉಪದೇಶ, ಶುಭಾಶಯ = ಶುಭಾ + ಆಶಯ
- ಗುಣ ಸಂಧಿ: ಅ, ಆ ಕಾರಗಳ ಮುಂದೆ ಇ, ಈ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ಅವೆರಡರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ "ಏ" ಕಾರವೂ. ಉ, ಊ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ಅವೆರಡರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ "ಓ" ಕಾರವೂ, ಋ ಕಾರವು ಪರವಾದರೆ ಅವೆರಡರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ "ಅರ್" ಕಾರವೂ ಆದೇಶವಾಗಿ ಬಂದರೆ ಅಂತಹ ಸಂಧಿಯನ್ನು "ಗುಣಸಂಧಿ" ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆ: ಚಂದ್ರೋದಯ= ಚಂದ್ರ + ಉದಯ (ಅ+ಉ=ಓ), ದೇವರ್ಷಿ= ದೇವ+ಋಷಿ (ಅ+ಋ=ಆರ್). ಸಪ್ತರ್ಷಿ, ಸುರೇಂದ್ರ, ದೇವೆಂದ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ ಗುಣ ಸಂಧಿಯಾಗಿವೆ.

- ವೃದ್ಧಿ ಸಂಧಿ :ಅ, ಆ ಕಾರಗಳಿಗೆ ಏ, ಐ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ಅವೆರಡರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ “ಐ” ಕಾರವೂ. ಓ, ಔ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ಅವೆರಡರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ “ಔ” ಕಾರವೂ ಆದೇಶವಾಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ವೃದ್ಧಿ ಸಂಧಿ ಎನ್ನುವರು. ಉದಾ: ಏಕೈಕ = ಏಕ + ಏಕ, ವನೌಷಧಿ = ವನ + ಔಷಧಿ, ಜನೈಕ್ಯ = ಜನ + ಐಕ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಪದ, ಲೋಕೈಕವೀರ, ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯ.
- ಯಣ್ ಸಂಧಿ: ಇ, ಈ ಕಾರಗಳ ಮುಂದೆ ಅ, ಆ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ಅವೆರಡರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ “ಯ್” ಕಾರವೂ. ಉ, ಊ ಕಾರಗಳಿಗೆ “ವ್” ಕಾರವೂ ಋ ಕಾರಕ್ಕೆ ‘ರ್’ ಕಾರವೂ ಆದೇಶಗಳಾಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಯಣ್ ಸಂಧಿ ಎನ್ನುವರು. ಉದಾಹರಣೆ: ಕೋಟ್ಯಾಧೀಶ=ಕೋಟಿ+ಆಧೀಶ, ಗುರ್ವಾಜ್ಞೆ=ಗುರು+ಆಜ್ಞೆ, ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ = ಪ್ರತಿ + ಉತ್ತರ, ಮನ್ವಂತರ = ಮನು + ಅಂತರ, ಜಾತ್ಯಾತೀತ = ಜಾತಿ + ಅತೀತ, ಮಾತ್ರಂಶ=ಮಾತ್ಯ + ಅಂಶ, ಅತ್ಯವಸರ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿಗಳ ವಿಧಗಳು: ಜಶ್ತ್ವ ಸಂಧಿ, ಶ್ಚುತ್ವ ಸಂಧಿ ಮತ್ತು ಅನುನಾಸಿಕ ಸಂಧಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿಯಾಗಿವೆ.

- ಜಶ್ತ್ವ ಸಂಧಿ: ಪೂರ್ವ ಪದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕ, ಚ, ಟ, ತ, ಪ ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಯಾವ ವರ್ಣ ಪರವಾದರೂ ಪ್ರಾಯಶಃ ಅದೇ ವರ್ಗದ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳಾದ ಗ, ಜ, ಡ, ದ, ಬ ಗಳು ಆದೇಶವಾಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಜಶ್ತ್ವ ಸಂಧಿ ಎಂದು ಎನ್ನುವರು. ಉದಾಹರಣೆ: ವಾಗ್ದೇವಿ=ವಾಕ್+ದೇವಿ, ಅಜಂತ=ಅಜ್+ಅಂತ, ಜಗದೀಶ್ವರ=ಜಗತ್+ಈಶ್ವರ, ವಾಗೀಶ=ವಾಕ್+ಈಶ
- ಶ್ಚುತ್ವ ಸಂಧಿ: ಸಂಧಿ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಾಗ ಪೂರ್ವಪದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸ ಕಾರವಾಗಲೀ ತ ಕಾರ ವರ್ಗದ ಯಾವುದಾದರೂ ವರ್ಣವಾಗಲೀ ಇದ್ದರೆ ಆ ವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಶ ಕಾರ ಅಥವಾ ಚ ವರ್ಗದ ಯಾವುದಾದರೂ ವರ್ಣಪರವಾದರೆ ಸ ಕಾರಕ್ಕೆ ಶ ಕಾರವೂ ತ ಕಾರಕ್ಕೆ ಚ ವರ್ಗವೂ ಆದೇಶವಾಗಿ ಬರುವುದು ಇವುಗಳು ಆದೇಶವಾಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಶ್ಚುತ್ವ ಸಂಧಿ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಉದಾಹರಣೆ: ಉಡ್ಡಯನ=ಉತ್+ಡಯನ, ಸಜ್ಜನ = ಸತ್ + ಜನ, ಚಲಚಿತ್ರ = ಚಲತ್ + ಚಿತ್ರ, ಶರಶ್ಚಂದ್ರ = ಶರತ್ + ಚಂದ್ರ ಜಗಜ್ಯೋತಿ.
- ಅನುನಾಸಿಕ ಸಂಧಿ: ವರ್ಗದ ಪ್ರಥಮ ವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಅನುನಾಸಿಕಾಕ್ಷರ ಪರವಾದರೆ ಅಂದರೆ ಕ ಚ ಟ ತ ಪ ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಙ ಇ ನ ಣ ಮ ಗಳು ಆದೇಶವಾಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅನುನಾಸಿಕ ಸಂಧಿ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಉದಾಹರಣೆ: ಷಣ್ಮುಖ=ಷಟ್+ಮುಖ, ಚಿನ್ಮಯ=ಚಿತ್+ಮಯ, ವಾಙ್ಮಯ = ವಾಕ್ + ಮಯ, ಚಿನ್ಮೂರ್ತಿ = ಚಿತ್ + ಮೂರ್ತಿ, ತನ್ಮಯ = ತತ್ + ಮಯಸನ್ಮಾನ.